

Cântecele Tancului

- antologie de folclor de Nicolae Jula-

Editata de Comitetul de Cultura si
Educatie Socialista al Judetului Hunedoara

Centrul de indrumare a creatiei populare si
a miscarii artistice de masa

Deva 1972

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

Timp de mai bine de un secol cîntece populare, legende și povestiri, relatări ale unor participanți sau martori oculari la evenimentele revoluției burghezo-democratice de la 1848-1849 din Transilvania, au fost publicate, fără întrerupere, în periodice și volume sau au fost înregistrate și, inedite încă, îmbogățesc arhivele unor institute de specialitate ori colecții particulare. Se poate spune că în zilele noastre chiar ne aflăm în fața unui proces folcloric viu, în plină desfășurare, ce oferă cercetătorului posibilitatea înregistrării de noi creații poetice a căror atmosferă ne amintește de acești ani și de eroul lor, Avram Iancu.

Cu toate că nu ne-am propus să alcătuim o lucrare exhaustivă, de înalte pretenții filologice, ne-am străduit să parcurgem întreaga bibliografie ce ni s-a părut că adăpostește vreo informație folclorică legată de anii 1848-1849 și de Avram Iancu, excepțind unele colecții de manuscrise și documente, cum ar fi secția de manuscrise a Bibliotecii Academiei sau arhiva de folclor a Institutului din Cluj. Din materialul extras am ales, pentru antologia de față, numai textele în versuri, iar dintre acestea am reținut doar pe acelea care ni s-au părut a fi mai aproape de înțelegerea, gustul și concepția social-politică a cititorului contemporan.

Marea majoritate a textelor din prezenta antologie provin din volumul lui S. Fl. Marian, „Poezii populare despre Avram Iancu”, publicat la Suceava.

în 1900, în care au fost strinse aproape toate textele publicate pînă la acea dată, și din culegerea publicată de V. Copilu-Chiatră în 1968, în volumul II de „Folclor literar”, editat de Facultatea de filologie a Universității din Timișoara. La acestea am adăugat frumoasele texte publicate în 1962 de Ioan Șerb și Domițian Cesereanu, în volumele „Folclor din Transilvania – texte alese din colecții inedite”, precum și unele versuri, ce n-au fost publicate încă, din arhiva Institutului de etnografie și folclor din București¹⁾.

Fiind o lucrare destinată lecturii, și mai puțin studiilor de specialitate, ne-am oprit a reproduce alte texte publicate mai de mult sau mai de curînd. Publicarea lor ar fi impus nu numai o altă structură acestei lucrări ci și un mult prea vast aparat critic de note, comentarii și interpretări, transformînd volumul din antologie în ediție critică. Am preferat să reproducem texte foarte apropiate și să păstrăm și în acest fel o anumită unitate tematică decît să introducem altele, mai puțin știute, interesante desigur, dar care se îndepărtau prea mult de tematica dată de textele provenite din sursele citate.

În transcrierea textelor am păstrat, atunci cînd a fost cazul, ortografia autorilor și puținele date legate de proveniența lor. Pentru versurile provenite din culegerea lui S. Fl. Marian am preferat să trimitem la volum și nu la ziarole și colecțiile din care le-a copiat folcloristul, știut fiind, că, pe de o parte, acest volum s-a impus în literatura de specialitate, iar pe de alta, multe din colecțiile de ziare

1) Transcriem aici lista completă a lucrărilor folosite în alcătuirea acestei antologii: S. Fl. Marian: Poezii populare despre Avram Iancu. Adunate și publicate de... Suceava, 1900. Editura autorului; V. Copilu-Chiatră: Cîntece despre Avram Iancu. Folclor literar, vol. II, 1968, Timișoara; Ioan Șerb, și Domițian Cesereanu: Folclor din Țara Zarandului. Folclor din Transilvania. Texte alese din colecții inedite. Vol. I-II. Editura pentru literatură, 1962. București; Ștefan Goantă, Ion Pițoiu, Ioan Muresan: De dor și de omenie. Comitetul județean al U.T.C., Casa creației populare Sălaj, 1974; Arhiva Institutului de etnografie și folclor din București.

și reviste sînt, dacã nu inaccesibile, atunci, cel puțin, foarte greu de găsit.

Parcurgînd antologia de față, chiar dacã se va desprinde mai greu îndelungul proces de purificare ideologică a creației populare legată de numele lui Avram Iancu, de revoluția burghezo-democratică din 1848-1849 din Transilvania, se va releva clar receptivitatea populară față de tematica social-politică în general, de actualitatea permanentă a acestei tematici în ansamblul creației populare, trăsături care, alături de celelalte elemente proprii și specifice creației folclorice, ne dovedesc viabilitatea în timp, procesul viu, neîntrerupt încă, al creației populare legată de numele marelui Avram Iancu.

Nicolae JULA

dragă țara oltului

Dragă țara Oltului
Cite lunci
Atitea cruci
De-a dragul să te tot duci;
Dar țara Ardealului,
Cite lunci
Atitea furci,
De urit să nu te duci !

S. FL. MARIAN, Poezii...

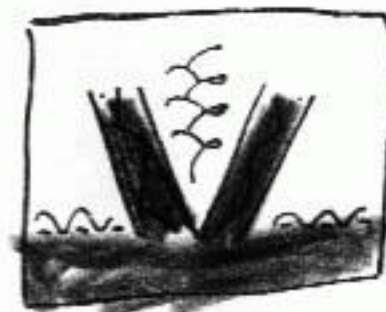
fă-mă, doamne, pui de cuc

Fă-mă, doamne, pui de cuc,
Să nu știu unde mă duc,
Să nu știu cin' mi-o fo' mamă,
Nici pe tata cum îl cheamă!
Fă-mă, doamne, vrej de dud,
Fluiera să n-o aud,
Nici pe păcurari cîntînd,
Turmele în crîng păscînd.
Că-mi pare-n fiecă ceas,
Cînd aud un fluieraș,
Că-i lăncu cela ce cîntă
Și din fluieră cuvîntă,
Și într-una se frămîntă.
Se frămîntă, n-are stare,
Nici în duminică mare,
Nu-și găsește alinare.
Că tăt cîntă și suspină

Și nu-și găsește hodină,
De cînd ne string dările,
Și-s pustii cămările
Și-s pline cazărmile
De slugii-mpărăției,
Ca și pe vremea robiei.

*Inf. Dan Samoilă, 54 ani,
Mogoș — Alba, 10 iunie 1943*

V. COPILU-CHIATRA, Cîntece...

ceteră cu struna ruptă

Ceteră cu struna ruptă,
Spune-mi lăncu de ce luptă ? !
Da' ți-i struna fără grai,
Ne batem pîntru mălai ;
Da' struna-i tătă plesnită,
Noi ne batem pîntru pită.
Da' ți-i struna jumătate,
Ne batem pîntru dreptate
Și o sfîntă libertate !

*Comunicată de Mihail Sadoveanu,
din Valea Ierii — Cluj, 1934*

V. COPILU-CHIATRA, Cîntece...

lăncule, pruncuțul meu

lăncule, pruncuțul meu,
Pîntru ce te zbați mereu ?
Pîntru cine te zdrobești
Și hodină nu găsești ?
Tată, io mă bat cu hoții, —
Să trăiască liberi moții.
Rînduiala nu e bună,
Și legile-s o minciună.
Legea trebuie schimbată,
Pînă nu-i pre tîrziu, tată,
Că nu-i drept ca la prînz
Unii să moară flămînzi,
Iară alții, cum îți spui,
Alții să crepe sătui.

V. COPILU-CHIATRA, Cîntece...

auzil că peste munți

Auzii că peste munți,
S-au sculat românii mulți,
Cu coase și cu topoare,
Pe boieri să mi-i omoare,
Și că-n fruntea tuturor
Stă un brav conducător.
Avram Iancu, cică-l cheamă,
Și cu Bălcescu-i de-o samă,
Amîndoi de s-ar uni,
Și pe noi ne-ar mintui.

Inf. Ileana Zamfirescu, 28 ani.

Cîineni, 7 aprilie 1944

V. COPILU-CHIATRA, Cîntoce...

Iancule, de unde vii ?

– Iancule, de unde vii ?
– De la tîrg, de la Sibii.
– Dar ce-ai fost de-ai tîrguit ?
– Ia, tot aur și argint,
Cum se vede, tot sclipind,
Cum s-aude, tot sunînd !
– Iancule, zău, de cînd sînt,
De cînd sînt pe-acest pămînt,
N-am văzut atît-argint,
Nici aur așa de mult !
Ce-ți trebuie bogății,
Pentru că tu n-ai copii ?
– Am un neam și-o țară-ntreagă,
Să le scot dreptul mă roagă;
Am cu sutele de-ostași,
Care îmi vin din paș în paș.
– Ce-ți trebuie atîția ?

– Să strice iobăgia !
Din robie și din somn
Scot un neam ca să-l fac domn,
Că el domn a fost în țară
Și-acum vreau să fie iară...

S. FL. MARIAN, Poezii...

colo-n jos pe lângă tisă

– Nourăș mindru, frumos,
Ce veste ni-aduci din jos ?
– Colo-n jos pe lângă Tisă
Două tabere-s întinse !
Iară lăncu a răspuns :
– Eu de frică nu-s pătruns,
Nici de-aceea nu mă tem,
Măcar că-i acolo Bem.
Sus, feciori cu mindră chică,
Stați în gledă fără frică ;
Sus feciori fără musteață,
Stați în gledă fără greață,
Să ne scoatem din robie,
Țărișoara din sclăvie !

S. FL. MARIAN, Poezii...

hi, hi, hi, murgule, hi

Hi, hi, hi, murgule, hi,
Pînă cînd ne-om mîntui
De biraie și jindari,
Și de hoții și mai mari !
Hi, hi, hi, murgule, hi,
Înc-o țiră, pîn-aci,
La Cîmpeni, unde amu
L-om întilni pă lăncu.
Trage-n ham încă un pic,
Să scîrțâie caru-n crînc,
Că-i cu gloan'te încărcat,
Bată-l norocul să-l bat',
De la Bălgărad furate,
De un om și jumătate,
Dobra nost, zlătean de frunte,
Și ca lăncu, om de munte.

V. COPILU-CHIATRĂ, Cînteca...

pe dealul feleacului

Pe dealul Feleacului
Merg carăle lăncului,
Nu merg, cum merg carăle,
Strălucesc ca soarele.
Carul merge-mpiedicat,
Lăncu merge supărat,
Boii-s cu coarne de ceară,
Om ca lăncu nu-i în țară;
Boii-s cu coarne de spume,
Om ca lăncu nu-i în lume ;
Boii-s cu coarnele verzi,
Om ca lăncu nu mai vezi !

S. FL. MARIAN, Poezii...

sună codrul și răsună

Sună codrul și răsună,
Sună codrul, nu-i minciună,
Că carăle lanului,
Pe drumul Feleacului,
Merg sclipind ca stelele
Și lucind ca soarele.
Și la boi coarne de ceară,
Nu-i viteaz ca lanu-n țară !

S. FL. MARIAN, Poezii...

spune cucu codrului

Spune cucu codrului,
Că lanu-i sub poala lui.
Codru-i răspunde sătos :
Las să fie sănătos !
.....
– lancule, Măria voastră,
Roit-a pădurea noastră,
S-au umplut vale și coastă !
– Măi voinice de la oi
Nu purta grijă de roi
Pînă ce-s și eu cu voi !

S. FL. MARIAN, Poezii...

cit e dealul de lungat

Cit e dealul de lungat
Nu-i ca lancu de-narmat,
Că-și face tunuri de brad
Și mere la Bălgărad,
Și-și face tunuri de fag
Și mere la Cluj cu drag.

S. FL. MARIAN, Poezii...

pe drumul clușiiului

Pe drumul Clușiiului
Merge oastea lancelui
Încărcată de bucate,
Duc la loagăr de mincate.
Lancu din gură grăia :
– Dragii mei, feciori iubiți,
Stați în loc și poposiți
Și luați tunuri de fag
Și intrați în Cluj cu drag,
Și vă bateți vetejește,
Și vă luptați feciorește !

S. FL. MARIAN, Poezii...

pe drumul hațegului

Pe drumul Hațegului
Merge oastea lăncului,
Și din tunuri bubuind
Tot cîntînd și fluierînd
Și pistoale slobozînd.
Drumu-i greu și-ndelungat
Lăncu gata și-narmat,
Foaie verde foi mărunte,
Lăncu se suie la munte;
Coșut șede și pîndește,
Lăncu bate, prăpădește.

S. FL. MARIAN, Poezii...

bate, doamne, pe-mpărat

Bate, doamne, pe-mpărat
C-o făcut drumul prea lat
De trece lăncu-n Bănat.
– lăncule, crai de-omenie,
Las-o focului să fie,
Nu-ți lăsa casa pustie
Că la ușă-i
 mîndră rujă,
La grinzele
 dor și jele,
La obloace
 busuioașe.
lăncule,-mpărat de moți,
Pune pace dacă poți,
Nu te mai lupta cu toți.

IOAN ȘERB și DOMIȚIAN CESEREANU

Folc. Trans. vol. I

bate vîntul din bihor

Bate vîntul din Bihor
Și-mi aduce cu el dor.
Doru-i greu că vine iute,
Pe cetine și prin ciute,
Doru frige și mă arde,
Că nu e trimis prin carte,
Că mi-l trimite badea,
Cum știe domnia-sa,
Pe aripa vîntului,
Din padina gîndului;
Dorul nu vine călare,
Ca bădița pe cărare,
Că bădița-i la bătaie,
Unde-i focul bobotaie,
Unde sint ficiori de frunte,
De lancu tribă s-asculte,
Ai grijă, lancule dragă,

In foc badea cum se bagă,
Că badea-i ficior fălos,
Și se bate minios.
Și cînd îi vorba de țară
Se aprinde foc și pară,
Uită că n-are pă lume
Numa sufletul din mine.
Lancule, te rog frumos,
Pe mini nu fii minios,
Că-ți cer bădiții să-i spui.
Ce nu i-am spus nimăru,
Că numai pe el iubesc,
Și pîntru el mai trăiesc.

*Inf. Aneta Dr. Sîntu, 25 ani
Almașul Mare — Alba, august 1944*

V. COPILU-CHIATRĂ, Cîntece...

vine iancu de la munte

Vine iancu de la munte
Cu trei sute de răgute,
Cu hainele mohorite,
Cu puștile puțulite.
Iancu merge fluierind,
Iar feciorii toți plingînd.
– Nu plîngeți, feciorii mei,
C-ați știut destul de bine
Cînd ați dat mîna cu mine
Că trei ani și două zile
Nu-ți mai cosi prin grădini,
Nici veți prinde fete-n mîni.
Cînd vedeți o fată mare
Gîndiți că-i un domn călare.
Merge iancu la bătaie
Cu răgutele pe vale;
Cade una, cade două,

Cade una lingă cale
Și ieși o fată mare
Să-i aprind-o luminare.
– Stinge, fată, lumina,
Or sting eu viața ta ?
La cătană așa i-i dată
Să moară moarte-mpușcată;
Fără mamă, fără tată,
Fără lumină de ceară,
Fără om dintr-a lui țară,
Fără lumină de său,
Fără om din satul său.

IOAN ȘERB și DOMIȚIAN CESEREANU

Folc. Trans. vol. I

pe dialu viiagului

D-asta-i horia lancelui,
Pe dialu Viiagului,
Cin' mere lancu călare,
Tă' strigin' în gură mare:
— Mă cătane, Pavele,
Unde duci cătanile?
— Da, la foc, săracile.
— Nu le duce pe drum tare
Că să strică la picioare,
Și le du pe drum încet
Să nu să strice la piept.

*A.I.E.F. mgt. 1436 d, inf. Zăgrean Lu-
creția, 53 ani. Rebra — Bistrița-Nă-
săud. culeg. G. Habenicht, 10 III 1958*

lancule-mpăratule

lancule-mpăratule,
lancule viteazule,
Lasă-ți feciorii încet
Că le sar bumbii din piept.
lancu nici habar n-avea,
Mina lupta cum știa.

IOAN ȘERB și DOMIȚIAN CESEREANU
Folc. Trans. vol. I

iancule, voinic de moț

– Iancule, voinic de moț,
Cu sabie de trei coți,
Unde duci cătanele ?
– La război, săracele !
– Iancule, voinic de moț,
Cu sabie de trei coți,
Nu le duce-așa de tare,
Că-și pierd puștile pe cale,
Ci le lasă mai încet,
Că sar bumbii de pe piept !

S. FL. MARIAN, Poezii...

strigă sora iancului

Strigă sora iancului
Din cornul piațului:
– Săraci feciori de pe sate
Cum vă strigă la cetate
Si vă dă haine crepate,
Pălării încornurate
Și cămeși cu gura-n spate !

S. FL. MARIAN, Poezii...

vine dîmbu nu departe

Trei mere și jumătate
Vine Dîmbu nu departe,
Și-așa vine ca vîntul
De tremură pămîntul,
Suie Dîmbu sus, călare,
Cu trei sute de cătane.
Suie Dîmbu tot horînd,
Iar cătanele plîngînd,
Și el pe ele întrebînd:
– Feciorașii mei iubiți,
Ce vi-i, de sinteți scirbiți ?
De ce plîngeți și oftăți
Și lacrimi din ochi vărsați ?
– Oi, domnele, căpitane,
De cînd am vînt în cătane,
Maicele ni-a-ncăruntit,
Drăguțele-a-mbătrînit,

Coasele ni-au ruginit,
Și oile ni-au stirpit !
– Feciorașii mei iubiți,
Nu plîngeți, nu fiți scirbiți,
Că știut-ați voi prea bine
Cînd ați dat mina cu mine
Și-ați prins armele în mină,
Că nu-ți cosi prin grădină
Nici nu-ți mulge oi la stînă;
Că nu-ți cosi prin livezi,
Nici nu-ți mulge prin găleți;
Că nu-ți cosi prin luncuțe
Nici nu-ți mulge prin strunguțe;
Că nu-ți cosi printre fagi
Nici nu-ți avea maice dragi;
Că nu-ți cosi printre ciungi,
Nici nu-ți avea mîndre dulci.
Fetele-or purta zadie
Iar voi pușcă și sabie ;
Fetele-or purta mărgele
Iar voi pușcă și oțele ;
Fetele-or purta cercei
Iar voi pușcă și viței ;
Fetele-or merge la joc
Iar voi veți merge prin foc !

S. FL. MARIAN, Poezii...

cîntă mierla printre peri

Cîntă mierla printre peri,
Iancule, încotro meri ?
Cîntă mierla printre nuci,
Iancule, unde te duci ?
Mă duc să-mi văd ficiorii,
Cum le-au înflorit ochii,
În padina cea din dos,
De cînd zac os lingă os
Ca în ceasul cel dintii,
Fără semn la căpătii.
Mă duc să zac lingă ei,
C-au fost tăți prietenii mei.

V. COPILU-CHIATRA, Cîntece...

nu fiți supărate, fete

Frunză verde și mai verde,
Nu fiți supărate, fete.
Mie carte mi-o venit
La Italia-i de pornit
Pe Urban de-l miruit.
Urban vine-citenel
Cu cazacii după el,
Cu cazaci cu puști scurtate
Nouă să ne facă moarte.

S. FL. MARIAN, Poezii...

pe drumul bălgradului

Pe drumul Bălgradului
Merge oastea lancelui,
Iancu merge tot cîntînd,
Oastea-i urmează plîngînd,
Că-s cătane tinerele
Și merg tot la bătăi grele.
Iancu din grai că grăiește
Și din gură-așa vorbește:
— Jale mi-i de oastea mea,
Jale-mi-i și nice prea,
Pe dealul cu tulipan,
Vine oastea lui Orban,
De la ea mai înainte
Vine oastea lui Acsente,
Și pe drumul despre Bae
Vine și-a lui Niculae
Să ne scape de robie.

Iancu merge tot cîntînd

Pe drumul Bălgradului
Merge oastea lancelui,
Iancu merge tot cîntînd,
Oastea urmează horînd,
Că-s cătane voinicele,
Merg cu voie-n bătăi grele.
Coalea pe din jos de deal
Vine oastea lui Orbean,
Mai în jos pe lingă vale
Vine și-a lui Niculae.
Și de-acum pînă-n vecie
Tot românul să o știe
Să se lupte strămoșește
Și să salte voinicește !

pe sub coastă, pe sub vie

.....
Frunză verde mageran
Taie lancu și Orban
Pe sub coastă, pe sub vie,
Taie lancu prăvălie,
lancu taie sute multe
Dar și Hoza, om cuminte,
Nu se lasă-n urma lor,
Ci strigă românilor:
- Să facem tunuri de fag
Să tunăm în Cluj cu drag,
Să facem tunuri de-arine
Să tunăm în Cluj cu bine.
.....

lancu de la vidra pleacă

lancu de la Vidra pleacă
Ca dreptate să ne facă.
Frunză verde castravete,
Doamne, ține pe Acsente!
Pe dealul Feleacului
Trece oastea lancelui.
De-a lungul Mureșului
Stă oastea Severului.

S. FL. MARIAN, Poezii...

frunză verde leoștean

Frunză verde leoștean,
Drag nume mi-i Clococean;
Frunză verde maghieran,
Drag nume mi-i și Urban.

S. FL. MARIAN, Poezii...

bate lancu cu urban

Frunză verde tulipan,
Bate lancu cu Urban,
 Voinicii de ei !
lancu bate pe la munte,
Urban taie mii și sute
 Voinicii de ei !
lancu bate și păzește,
Urban bate de pirlește,
 Voinicii de ei !
Urban bate cite-o mie,
Pe lancu cine să-l mai ție ?
 Voinicii de ei !

S. FL. MARIAN, Poezii...

muri dobra la abrud

Muri Dobra la Abrud,
Iancu pare c-ar și surd:
Nici nu plînge, nici nu tace,
Numa o cruce își face,
Apoi pă murg călărește,
Iute la Abrud pornește,
Pă Dobra îl prohodește,
Popii-i cîntă-n graiul lor:
Muriși, brav, pentru popor.
La căpătii Dobra are
În loc de o luminare
O sulită de cea mare,
Iar popii ce-l prohodesc,
Spre țintirim cînd pornesc
Într-o mină țîn o cruce.
Într-alta paloș străluce.

V. COPILU-CHIATRĂ, Cîntece...

vine Iancu de la munte

Vine Iancu de la munte
Cu trei mii și șasă sute,
Cînd Iancul să cobora
Turda să cutremura,
Boierii din grai grăia:
– Iancule, Măria Ta,
Lasă Turda n-o prăda
Că-z dăm bani cu ferdela
Și aurul cu merța.
– Nu-m daț bani cu ferdela
Nici aurul cu merța
Făr daț domnișoarele
Să țipe mănușile
Și să țasă pinzele
Pe cum fac rumânele.

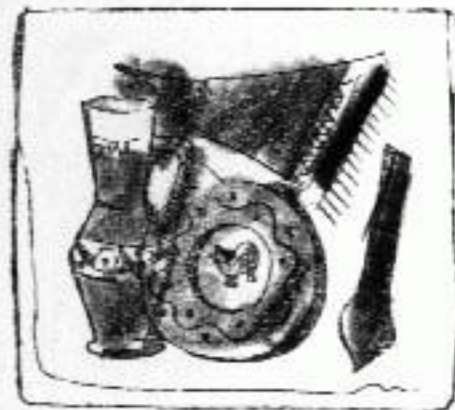
A.I.E.F. mgt. 3442 I c,
inf. Triș Trișan, Mățișești-Horea, Alba.
Culeg. O. Birlea, 2 VI 1968

pe cărare la crișcior

Pe cărare la Crișcior,
Pe sub soare, pe sub nor,
Merge lancu-ncetișor.
Cind din codru dă să iasă
Scoate fluiera, nu-i pasă
Și-așa cintă de cu drag
De tremură frunza-n fag,
Și-așa cintă de cu jele
De frunza din codru pier.
— lancule, Măria Ta,
Lasă Turda, n-o prăda
Că ți-om da bani cu mierța
Și galbeni cu ferdela.
— Eu Turda n-o voi prăda
Dacă nu-s nemeși in ea
Și dacă cocoanele
Lapădă podoabele,

Lucră ca țăranele.
Pe dealul Feleacului
Merg carăle lancului,
Cară mari și ferecate
Duc in lagăre bucate.
Coarnele-s la boi de ceară,
Nu-i ca lancu om in țară,
Nămile-s la boi in spume,
Nu-i ca lancu om in lume.

Culegător : Pompiliu Nișca — Brad
Din culegerea-manuscris „Cîntece
din Zarand“

merg feciorii iancului

Pe dealul Feleacului
Merg feciorii iancului.
Iancu-i comindează bine:
– Haideți feciori după mine
Să luăm tunuri de fag
Și să dăm în Cluj cu drag!
Iar când Clujul l-a zărit
Iancu din grai a grăit:
– Stați feciori să ne-aruncăm
Și tot Clujul să-l luăm,
Și pe und-om trece noi
Singele-a curge șiroi,
N-a fi nalbă și nici iarbă,
Numai singe pînă-n barbă;
Nu singe de copii mici,
Ci tot singe de voinici.
De voinici micuți și mari,
De cătane și husari!

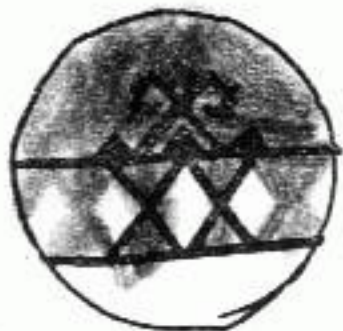
S. FL. MARIAN, Poezii...

strigă Iancu de la munte

Strigă Bărnăț din Sibiu,
Că Ardealul nu-i pustiu.
Strigă Iancu de la munte:
Nu te teme măi Arsinte,
Că și eu viu de la munte
Cu opt mii și nouă sute.
Și când Iancu-ncălica
Și spre Turda că-mi pleca
Toată Turda tremura.
Turdenii din grai grăia:
– Iancule, Măria Ta,
Lasă Turda, n-o prăda,
Că ce-i cere noi ți-om da,
Ți-om da bani cu ferdela
Și galbenii cu mierța.
Iancu că le cuvînta:
– Nu-mi trebe nemic să-mi dați,

Numai legea s-o lăsați.
Turda eu nu voi prăda,
Legea voi de veți lăsa
Doamnele și fetele
Să-și țipe mănușele
Și să-și țeasă pinzele,
N-aștepte, leneșele,
S-o țeasă româncele.
Iar iobăgia luați
Și lingă Blaj o-ngropați.
Astfel dacă voi veți face
Vă dau la toți bună pace!

S. FL. MARIAN, Poezii...

strigă bărnel din sibiu

Strigă Bărnel din Sibiu
Că Ardealu nu-i pustiu
Și Iancu din Fintinele:
– Aicea-s armele mele,
Vitejește lupt cu iele,
Dezrobirea neamului
Vitejia Ardealului.

*A.I.E.F. mgt. 3442 II j,
inf. Șteop Ilie, Albac — Alba,
culeg. O. Birlea, 6 VI 1968*

strigă bărnui din sibi

Strigă Bărnui din Sibi
Că Ardealul nu-i pustiu.
Strigă lancu de la munte :
Nu te teme mări Acse,te,
Că și eu vin de la munte
Cu opt mii și nouă sute !
Și cînd lancu se găta
Și de la munte pleca
Toată Turda tremura,
Și din gură cuvînta :
– lancule, Mări Ta,
Lasă Turda, n-o prăda,
Că ce-i cere, noi ți-om da
Și ți-om da bani cu mierța,
Aurul cu ferdela !...

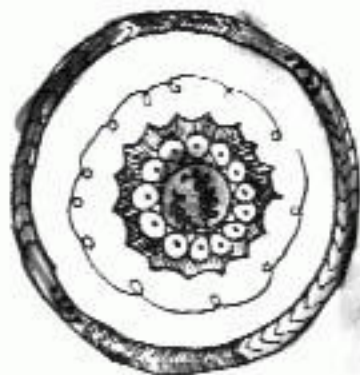
S. FL. MARIAN, Poezii...

nu te teme, mări arsene

Strigă lancu de la munte :
– Nu te teme, mări Arsene,
Că și eu vin de la munte,
Cu opt mii și nouă sute.
– lancule, Mărirea-ta,
Lasă-ți Turda, n-o prăda
Că ți-oi da bani cu mierța
Și galbeni cu sferdera.
Pe drumul Aradului
Merg carăle lancului...
Ce nu merg ca carăle,
Ci sclipesc ca soarele.
Pușcă lancu prin nuiete,
Fug doamnele din țipele

Să-și țipe mănușile
Și să spele pinzele
Precum fac rumânile.

IOAN ȘERB și DOMIȚIAN CESEREANU
Folc. Trans. vol. I

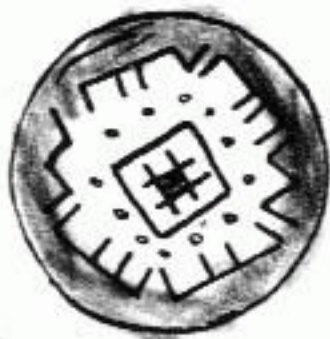

pe dealul cu strugurii

Pe dealul cu strugurii
Vine Bem cu ungurii;
Pe dealul cu maieran
Vine Iancu și Urban.
Generalii fug la vale,
Dar Iancu le stă în cale:
– Vai! arză-te focul frică
Ciți mai faci tu de nemică!
Măi români, copii de lei,
Hai, loviți ca niște zmei,
Lăsați mîndra să bocească,
Și cunune se-mpletească,
Floricele de pe munte
Să pună cununi pe frunte.
Cununiță de stejare,

De flori și de iarbă tare,
Cununiță de finic,
Că românul e voinic!

S. FL. MARIAN, Poezii...

mureș, mureș, apă lată

– Mureș, Mureș, apă lată,
Ce vii așa turburată,
Tot cu sînge mestecată?
Aduni mari și aduni mici,
Aduni capuri de voinici,
Degețele
Cu inele
Și puști fără de oțele.
– Dară cum nu voi veni
Și turburat nu voi fi,
Cînd în capul apei mele
Se bat două taberi grele,
Strigă neamțul cătră ele:
Dați, dați, dați, feciorii mei,
Dați, dați, dați, ca niște zmei.

Să ținem unul cu altul
Să scoatem pe împăratul,
Să scăpăm împărăția,
Să măturăm iobăgia,
Să ștergem toată robia ! !

S. FL. MARIAN, Poezii...

sint două, trei tăbărele

– Mureș, Mureș, apă lată,
Ce vii așa tulburată,
Tot cu sînge mestecată ?
Aduni pari, și-aduni butuci
Și capete de voinici;
Aduni pari, și-aduni nuiele
Și degete cu inele !
– Cum să nu vin tulburată,
Cînd apa mi-i spumegată ?
Că la capul apei mele
Sint două, trei tăbărele,
Care se bat între ele.
Sint trei bale de maiori
Tot indeamnă la feciori,
Și-o bală de maioreasă

Cu trei steaguri de mătăasă
Unul roșu ca focul,
Unul negru ca corbul,
Unul alb ca ghiocul!

S. FL. MARIAN, Poezii...

in pădurea vidrii-n sus

In pădurea Vidrii-n sus,
lancu nostru doarme dus.
O pasăre ciripește
Și pe lancu îl trezește.
- Sări lancule, nu dormi
Că iacă vin dușmanii,
Te-or prinde și te-or lega
Și-n temniță te-or băga.
Te-or lega, te-or face ghem
Că de tine rău se tem.
Dar dacă îi fi deștept
Cu dușmanii-i ține piept.
Atunci lancu sare-n sus:
- Pasăre, ce mi-ai fost spus,
Să mă scol și să fiu treaz
Ca să nu dau de necaz?
N-avea păsărică teamă.

Pădurea-mi va da de samă,
Că atunci cînd m-odihnesc
Toate florile-mi șoptesc:
- Culcă-te, tu Făt Frumos
Noi te-om umplea de miros
Și tot noi te-om deștepta
Iancule, măria ta.
Păsărica trece-n zbor,
Iancu cîntă cu mult dor:
Pădurice, deasă ești
De multe tu mă scutești.
Făcutu-mi-ai o cărare
Prin mijlocu-ți, pin' la vale,
Făcutu-mi-ai și sălaș
Mult mai bun ca la oraș.
In mijlocu-ți sub o stîncă,
In valea cea mai adîncă,
Unde viscolul nu bate
Și dușmanul nu străbate
Iancule, fecior de moț,
Puseși iobăgia jos.

*Culegător : Pompiliu Nișca — Brad
Din culegerea-manuscris
„Cîntece din Zarand”*

fugi, iancule, nu mai sta

Fugi, iancule, nu mai sta,
Că te coată potera,
Și are cătane rele,
Și ți-or face zile grele,
Te-or închide-n Bălgărad
Unde Horia-o fost băgat.
- De cătane n-oi fugi,
Cîte zile oi trăi,
Că n-am făcut nici un rău,
Luptai pentru neamul meu,
Pintru libertatea lor,
Și a-ntregului popor.

V. COPILU-CHIATRĂ, Cîntece...

lancu pușcă și schinteie

lancu-și făcu tunuri de fag
Și tună la Cluj cu drag.
lancu pușcă și schinteie
Domnii fug fără hinteie;
lancu pușcă prin butuci
Domnii fug fără papuci.
Borii-s cu coarne de ceară
Om ca lancu nu-i în țară,
Borii-s cu coarne de spume
Om ca lancu nu-i în lume.
Borii-s cu coarțele verz
Om ca lancu nu mai vez.

*A.I.E.F., i. 27 322, inf. Vasile Ana,
75 ani. Vidra de Mijloc — Alba,
Culeg. O. Birlea, 4 VI 1968*

dă lancu cu tunurile

Pe dealul Feleacului
Merge oastea lancului.
Pușcă lancu prin surcele,
Fug domnii fără țipele;
Pușcă lancu prin butuci,
Fug domnii fără păpuci;
Pușcă lancu prin lneu,
Fug domnii fără hinteu.
Pușcă lancu și scinteie,
Fug domnii fără hinteie.
Pușcă lancu prin Hălmagi,
Fug domnii fără nădragi.
Dă lancu cu tunurile
De răsună dealurile.
Pină lancu ce crăiește
Iobăgie nu mai este.

IOAN ȘERB și DOMIȚIAN CESEREANU

Folc. Trans. vol. I

șede lancu pe fântină

Șede lancu pe fântină
Cu pușca plină în mină,
Nu știu plină-i sau îi goală,
Domnii fug de se omoară.
Lancu șede, mîncă nuci,
Domnii fug fără de păpuci.

S. FL. MARIAN, Poezii...

pușcă lancu și scinteie

Pușcă lancu și scinteie,
Domnii fug fără hînteie.
Pușcă lancu pin Tălaz
Domnii fug fără nădrăz.
Pușcă lancu pin butuci
Domnii fug fără păpuci.
– lancule, ficior de moț,
Treci încoace dacă poți!
– Oi scriia o cărticea
Și-oi trece dac-oi putea.
Și oi trece peste munte
Pin singe pînă-n genunche.

S. FL. MARIAN, Poezii...

trece iancu pe la stînă

Trece iancu pe la stînă
Cu puşca plină pe mină,
Ori de-i plină, ori de-i goală
Domnii fug de se omoară.
De cînd iancu e-mpărat
Domnii-n pat nu s-au culcat
Nici la masă n-au cinat.
Cînd s-arată iancu-n deal
Fug toţi domnii din Ardeal :
Cînd îl vād pîntre butuci
Fug nebuni fără păpuşi !

.....

S. FL. MARIAN, Poezii...

cînd o fost iancu-mpărat

Cînd o fost iancu-mpărat,
Domnii-n pat nu s-or culcat
Nici la masă n-or cinat,
În pădure s-or băgat
Şi-ntre lemne s-or culcat,
Şi pe frunză s-or cuicat.

S. FL. MARIAN, Poezii...

pin' fu iancu la domnie

Pin' fu iancu la domnie
Mincam pchita ca-n cîmpie.
De cîn' iancu s-a lăsat
Iar mincăm mălai uscat.

*A.I.E.F., i, 27 324, inf. Pașca Gheorghe,
Albac — Alba, Culeg. O. Birlea, 6 VI, 1968*

pină fu iancu-n domnie

Pină fu iancu-n domnie
Mincam pită ca-n Cîmpie.
De cînd iancu s-a lăsat
Iar mincăm mălai uscat.
Iancu cu fluier de vie
Ne scoase din iobăgie,
Iancu cu fluier de soc
Umplu țara de noroc.
Mulțămesc secure, coasă,
Că-mi țineți sufletu-n oase.
Mulțămesc codrii și văi
Că scăparați frații mei !

S. FL. MARIAN, Poezii...

pină fuse iancu tare

Pină fuse iancu tare,
Domnii dormeau în picioare,
Cu caii-nșeuți la scară —
Să fugă minteni din țară.

*Inf. Ioan Popa — Zlatna, 35 ani.
Alba Iulia, 2 mai 1944*

V. COPILU-CHIATRĂ, Cintece...

cind o fo' iancu-mpărat

Num-atunci ne-am săturat,
Cind o fo' iancu-mpărat.
Num-atunci am avut somn,
Cind o fo' Avrămuț domn.
Num-atunci ne-am primenit,
Cind iancu o poruncit
Și jindarii o fugit
Și birșag n-am mai plătit.

V. COPILU-CHIATRĂ, Cintece...

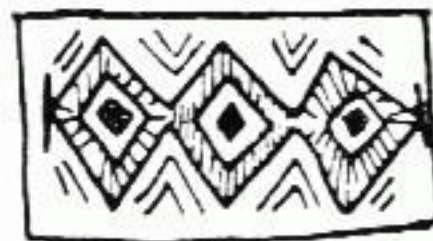
om ca lancu nu mai vezi

Foaie verde din livezi,
Om ca lancu nu mai vezi
Cit ii ceru, cit ii vîntu
Și cit ține tot pămîntu'.
Fluieru - mindria lui
Și muntele - casa lui.
Fluierul nu și-l vindea
Și-mpăratu de-l cerea.
Foicică dintre fagi,
Avea lancu-on fluieraș
Și cu el a tot cîntat
In munți și la el în sat.
Românii l-au ascultat,
N-a avut frică de moarte
Și-n Ardeal făcea dreptate.

Și oricine poate spune
C-a trăit tot zile bune
Cit a fost lancu pe lume.

Inf. Pop Vasile, 81 ani, Ortelec

**ȘTEFAN GOANȚĂ, ION PIȚOIU,
IOAN MUREȘAN, De dor și de...**

frunză verde de dirmoz

Frunză verde de dirmoz
Om ca lăncu n-o mai fost
De voinic și de frumos,
C-o pus iobăgia jos
Pin' domnii de samă-o luat
Iobăgia o-a-ngropat.
Ș-o luat sabia din tină
Să și-o șteargă de rugină

I. POP RETEGANUL din Sincel.
Antologie de literatură populară
vol. I, 1953

pe drumul reteagului

Pe drumul Reteagului
Fuge murgul lăncului
Din picioare scăpărind,
Din potcoave foc zvrind.
Acasă cind a ajuns
Și-n curte cind mi-a pătruns,
El așa a nechezat
Curtea de s-a răsunit.
Maica lăncului din casă
Auzindu-l că necheză
Pe loc afar-a ieșit
Și din grai că i-a grăit:
– Hai, hai, hai, murguțul meu,
Unde-a rămas domnul tău,
Domnul tău și fiul meu?
– În capul Reteagului
În fruntea șireagului.

Unde-a fi steagul plecat,
Acolo-i Domnul culcat
In prav de pușcă-mbătat !
Măș-acolo a alergat
Pe lancu l-a căutat,
Și după ce l-a aflat
De la inim-a oftat
Și din gur-a cuvîntat :
- Măi lancule, fiul meu,
Fiul meu, iubitul meu,
La potică duce-m-oi,
Leacuri ție, aduce-v-oi,
Pe tine lecui-te-oi,
Și acasă duce-te-oi !
- Maică, măicuța mea,
Scumpa mea, iubita mea,
Ori mergi acum, ori te lasă,
Că de mine ești rămasă,
Nu știu de mai viu acasă !
Dar eu, maică, ți-oi lăsa
Husoșii cu ferdela
Și talerii cu miera,
Nevestei mele-oi lăsa
Tot cimpul cu florile,
Gropile și văile,
Toate petricelele,
Că eu după ce-oî muri
Știu bine că m-a jeli
Un an și două, trei luni
Și pe-atîtea săptămîni
Cu rochii albe de giolgi
Și pană roșie-n conci !

S. FL. MARIAN, Poezii...

pe dealul reteagului

Pe dealul Reteagului
Paște murgul lancului
Și păscind rinchează greu,
C-a lăsat pe Domnul său.
Nime-n lume nu-l aude,
Nu-l aude, nu-i răspunde,
Numai mama lancului
Din valea Reteagului.
Ea acolo-a alergat
Și căluțul l-a-ntrebat :
- Murgule, căluțul meu,
Unde-ai lăsat domnul tău,
Domnul tău și fiul meu ?
- Zău, io pe el l-am lăsat
In dealul Reteagului
Sub umbruța fagului,
De trei puști rău impușcat,
De trei săbii rău tăiat !

78

Ea acolo-a alergat,
Cu durere l-a-ntrebat:
- lancule, puiuțul meu,
Rogu-te pe dumnezeu:
Care rană ți-i mai mare
Să te doară rău mai tare
Să mă duc eu la Reteag
Să-ți aduc, fiule, leac?
El din grai i-a cuvîntat,
Și cu mina semn i-a dat:
- Măicuță, sufleta mea,
Scumpa mea, iubita mea,
Ori te-aleargă, ori te lasă,
Că de mine ești rămasă.
Auzi și soră-sa
Și la dînsul alerga.
Ea acolo-a alergat
Și pe lancu l-a-ntrebat:
- lancule, fratele meu,
Rogu-te pe dumnezeu,
Care rană ți-i mai mare,
Să te doară rău mai tare,
Să mă duc eu la Reteag
Să-ți aduc eu, frate, leac?
- Soră, sorioara mea,
Draga mea, iubita mea,
Ori te-aleargă, ori te lasă,
Că de mine ești rămasă.
Dar eu ție ți-oi lăsa
Părțile cu ferdela
Și talerii cu mierța,
Că știu că tu me-i cinta.
Auzi și soața sa
Și la dînsul alerga.
Ea acolo-a alergat
Și pe lancu l-a-ntrebat:
- Care rană ți-i mai mare
Să te doară rău mai tare
Să mă duc eu la Reteag
Să-ți aduc, soțule, leac?

- Ori te-aleargă, ori te lasă,
Că de mine ești rămasă.
Dar eu ție ți-oi lăsa
Cărarușa și coasta,
Și cimpul cu florile,
Țările, popoarele,
Că știu că te-i mărita
Și pe mine me-i uita;
Maica mea m-a comînda
Și sora mea m-a căta!

S. FL. MARIAN, Poezii...

frunză verde de năgară

Frunză verde de năgară,
Cite cară cu povoară
Toate suie și coboară,
Numai sora lăncului
Șede-n culmea dealului,
Nici nu suie nici coboară,
Ci șede pe loc de goară.
De-napoia carului
Vine calul lăncului.
Și-naintea calului
Iesă sora lăncului
Și din fugă mi-l oprește
Și din gur-așa-i vorbește:
– Ce fugi, căluț, așa tare

Din potcoave scăpărind,
Din copite brazde dind
Și din nări tot sforăind,
Cu dalogii pe pământ,
Foc din gură slobozind ?
Spune-mi mie cu dreptate
Unde-ai lăsat pe-al meu frate ?
– Pe frate-tău l-am lăsat
Intr-un sat cam depărtat
Pine albă ospătind,
Dintr-o cană vin roș bind.
– Spune-mi mie cu dreptate
Unde-ai lăsat pe-al meu frate,
Că mie de nu mi-i spune
Blăstăma-te-oi să te fure
Patru furi din patru țări,
Să mi te taie pătrări,
Să nu te poată lua
Pină nu te-or despica,
Să nu te poată-mpărți
Pîn ce nu te-or pătrări !
Spune-mi mie cu dreptate
Unde-ai lăsat pe-al meu frate ?
– Pe frate-tău l-am lăsat
Intr-un tirș verde-mbrăcat,
Tot din paloș dumaticat ;
In postav roșu-nvălit
Și el trăgea de murit !

S. FL. MARIAN, Poezii...

murgule, căluțul meu

Pe dealul Reteagului
Fuge murgul lancului
Din potcoave scăpărind,
Din gură pară butind
Și de pe nări foc ieșind.
lancu coama-i netezește
Și mulcomindu-l vorbește:
– Murgule, căluțul meu,
Ce rîncezi așa de greu?
Eu, de cînd te-am cumpărat
Tu așa n-ai rîncezat.
Ori ți-i greu de trupul meu,
Ori de friul cu zăbele,
Ori de scări cu tunurele?
– lancule, stăpinul meu,

Nu mi-i greu de trupul tău,
Nici de friul cu zăbele,
Nici de scări cu tunurele,
Mi-i greu de popasul meu,
Că la crișma domnului,
În cîrjoiul drumului,
Tu stai cu domnii la sfat
Și bei la vin pipărat,
Eu șed afară legat
Nebăut și nemîncat!

S. FL. MARIAN, Poezii...

trece iancu călărește

Frunză verde os de pește,
Trece iancu călărește,
Dară tare nu-mi grăbește,
Numa mere rumânește
Către murgu lui grăiește:
– Calcă, murgule, lupește
Și pășește iepurește,
S-agiungem în sat cu soare
Că ne-așteaptă cu mîncare,
Cu buză de sărutare.
Mie-mi deie flori din sin
Și ție porții de fin!

S. FL. MARIAN, Poezii...

murgul paște și nechează

Pe dealul Reteagului
Paște murgul iancului.
Murgul paște și nechează,
Iancu doarme și visează.
– Murgule, murguțul meu,
Ce nechezi așa de greu?
Ori ți-i greu de trupul meu,
Ori de friu-ți cu zăbele,
Ori de scări cu șurubele?
– Stăpine, iubitul meu,
Nu mi-i greu de trupul tău
Nici de scări cu șurubele
Nici de friu-mi cu zăbele,
Ci mi-i greu de vorba ta,
Că tu ai zis că mi-i da

La popa din Brăila.
Si-acolo că m-ai vîndut
Nici nu-i apă de băut
Nici nu-i iarbă de păscut
Ci ogă de-ncălicat
Și la mindre de-alergat !

S. FL. MARIAN, Poezii...

murgule, coamă tăcută

Pe dealul Reteagului
Trece murgul lanului
Din coamă tot lăudînd,
Din potcoave scăpărînd,
Din copite brazde dînd,
De prin nări pară ieșînd.
Odată mi-a rîncezat,
Munții s-au cutremurat,
Văile s-au tulburat,
Poarta-n trei s-a despițat.
Ilinca, culcată-n pat.
Din somn că s-a deșteptat,
Pe fereastră s-a uitat
Și pe murg mi l-a-ntrebat:
– Murgule, coamă tăcută,

Ce ți-i coama toată smultă,
Ce ți-i șaua toată cruntă ?
– Taci, Ilincă, nu-ntreba,
Că eu mi te-oi mărita.
Eu de mult te-am deșteptat,
Soțul ți l-am îngropat.
Ilincuță, de nu crezi,
Hai la mormințel și vezi.
La pinza de pe obraz
Și vezi moarte cu năcaz,
Și ia pinza de pe mini
Și vezi moarte cu suspini ;
La pinza de pe picioare
Și vezi moarte-nșelătoare,
Tocma-n inimă te doare !

S. FL. MARIAN, Poezii...

doamne, nu-i da nimănui

Doamne, nu-i da nimănui
Ce i-ai dat drăguțului.
Codrului i-ai dat verdeață,
Badii jale pă viață;
Codrului ce-ai vrut i-ai dat,
Doar lui lancu i-ai luat.
I-ai luat hodinele,
Și i-ai dat blestemele.
I-ai luat și bunătatea,
Și i-ai mincat sănătatea,
Că nu vede și n-aude,
Și n-are unde s-ascunde
De gindurile care-l rod,
Cum rod carii lemnu-n pod,
Că-și vede norodul gol,

Și mindruța fără țol.
Că mă vede-mbătrinită
Și cu năframa cernită.
Că de cînd n-am mai zîmbit,
O coardă-n mine-a plesnit.
Și e coarda inimii,
Și n-are cine-l iubi,
Numai plînge și jeli.

*Comunicată de poetul Grig. Bugarin,
Lugoj, 1 mai 1943*

V. COPILU-CHIATRA, Cîntece...

drag mi-o fost să hălădesc

Drag mi-a fost să hălădesc,
În padină să horesc,
Din tulnic să trăgănesc,
Să tragă una de dor,
Să m-aline pină mor ;
Să tragă una de joc,
Cum joci țarina pă loc.
Da' cîni mai poate cînta,
Și pămîntu frămînta,
De cînd lanču n-are stare
Și umblă prin lumea mare
Și la mine,
Nu mai vine.
Cînd mă vede, se ferește,
Ca și cum nu m-ar cunoaște.

Magă tare mi-o fo' drag,
Și l-am așteptat în prag.
Magă cit l-am mai iubit,
Și după el m-am topit.
Magă mult aș mai și vrut
Pă ochi batăr să-l sărut,
Da' el asta n-o știut.
Cucuruz cu foaia-n sus,
N-o știut, că nu i-am spus.

*Inf. Vasile Suciș-Telțeu, 41 ani,
Iara — Turda, iulie 1934*

V. COPILU-CHIATRĂ, Cîntece...

iancule, ce mîndru ești

Iancule, ce mîndru ești,
Ca Făt-Frumos din povești —
Ba mai mîndru decît el ;
Ești înalt și subțirel,
Nalt ca bradu sus în munte,
Cu doi ochi de cer sub frunte.
Cușma ta de niț brumat,
De la cin' u-ai căpătat ?
De la cea mai mîndră fată,
Că mîndru-i împăunată.
Șerparul cînd l-o cusut,
De-o rămas cite-un sărut,
Cu arnici roșu țesut ?
Cu arnici cusut în riu,
Să te cuprîndă la briu.

Ți l-o inflorit în dar,
S-ascunzi pistolu-n șerpar.
Să șii cu mina pă el,
Să lovești oblu-n mișel.
Crescuși fain și măriuț,
Să șii la fete drăguț
Lat în umeri și speteze,
Noaptea-n vis să te viseze.

Inf. Aurelia Todor, 30 ani.

Iara — Turda, august 1938

V. COPILU-CHIATRA, Cintece...

lancule, nu mai cînta

lancule, nu mai cînta,
Zvirle-ncolo fluiera,
Că doar n-o să șie foc
Că-i intra și tu în joc,
Să mai uiți de cele grele
Și de-amar zilele tele.
Ține fata, joac-o bine,
Că tare i-i drag de tine !

Inf. Ioan Popa — Zlatna, 35 ani,

Alba Iulia, 2 mai 1944

V. COPILU-CHIATRĂ, Cintece...

în padină pe firuț

Fă-mă, doamne, strop de rouă,
Să mă pot rupe în două,
În padină pe firuț,
Doar m-o iubi Avrămuț.
Dar Avrămuț nu mă vede,
Nici dragostea nu mi-o crede,
El se bate la Vulcan,
C-un pismaș tare hiclean,
Și mi-i frică și mi-i teamă,
Să nu i-o facă pe samă,
Și mă caun pă ponoară,
De spaimă să nu-l omoară.

*Inf. Vasile Suciș-Telteu, 41 ani,
Iara — Turda, iulie 1934*

V. COPILU-CHIATRĂ, Cîntece...

iancule, copilul meu

Iancule, copilul meu,
Nu te-ngindura mereu,
Nu te amări prea tare,
De atîta supărare!
C-ai vrut să faci numa' bine,
Nici nu te-ai gîndit la tine,
Da' te-a mințit cinele
Și-a trimis cătanele
Să-ți lege minurile,
Și cuvîntu' și-o călcat
Hamnișul de împărat.

V. COPILU-CHIATRĂ, Cîntece...

cine-n lume ne-o vrut bine

Cine-n lume ne-o vrut bine,
Și n-a dorit rău la nime
Cu-mpăratu' s-o-ncontrat
Și în față l-o scuiptat ?
Numa' lancu cel pogan,
Care n-a muri șohan.

*Inf. Vasile Suciș-Telteu, 41 ani,
Iara — Turda, iulie 1934*

V. COPILU-CHIATRA, Cîntece...

de m-aș face-un pui de cuc

De m-aș face-un pui de cuc,
La împărat să mă duc,
Numa' una i-aș cînta,
Să m-audă maică-sa :
Tunie dracu-n tine mut,
Și în cine te-o făcut,
C-ai făgădit libertate,
Și ne-ai dat nedireptate,
Că pe lancu l-ai închis,
Că ți-o zis oblu, deschis,
Cum să cade mai frumos:
— Nu vorbesc c-un mincinos !

V. COPILU-CHIATRA, Cîntece...

blăstămat fie-mpăratul

Tunie dracu-n el să tunie,
Ciot de salcă să rămie,
Focului să nu-i priască,
Pământul să nu-l primească,
Pe chicioare putrezească,
Carnea pe el să plesnească !
Să se umfle-n gura lui,
Gura împăratului,
Limba cit un brusture,
Bubele să-l usture !
Jiernii-n el să bujgăie
Nime' să nu-l sufere !
Să se-nvețe să grăiască

Cu credință omenească,
In veci să nu mai mințească,
Cum pă lancu l-o mințit
Și de cap l-o bolunzit !

*Inj. Ioan Popa — Zlatna, 35 ani
Alba Iulia, 2 mai 1944*

V. COPILU-CHIATRA, Cîntece...

plingeți codri și cîntați

Plingeți codri și cîntați,
Bire nu mai căutați,
Că birele o murit
De cînd lancu o perit,
Că-mpăratul l-o mințit!

V. COPILU-CHIATRĂ, Cîntece...

zii, ianoș, cu cetera

Zii, ianoș, cu cetera,
Să răsune varmeghea,
Că-mpăratul de rușine
S-o fo' dusă ca un cîne,
Cu coada între picioare,
La el in pāluta mare,
Și de-atuncea nu-i priește
Cînd de lancu se vorbește.
Chiar cînd îi cu mîntea trează,
Tot pe lancu îl visează.

*Inf. Ioan Popa — Zlatna, 35 ani
Alba Iulia, 2 mai 1944*

V. COPILU-CHIATRĂ, Cîntece...

Impăratul mincinos

Impăratul mincinos
Tăte le-o întors pă dos,
Pă lăncu l-o-mbrobodit
Și la urmă l-o smintit.
De atunci n-are stare,
Nice moții alinare,
Pită n-ai, mălaiul nu-i —
Pasca împăratului
Și a-mpărăției lui!

V. COPILU-CHIATRĂ, Cîntece...

ce n-a lăsat domnul sfînt

Ce n-a lăsat domnul sfînt
Numai pace pă pămînt,
Între oameni, omenie,
Omenie și frăție,
Nu arme și tăt bătaie,
Omul pe om să se taie?
Lăncu n-ar mai fi luptat
Pentru-un hoț de împărat,
Ce ne-a făgădit dreptate,
Și țiră de libertate,
Să trăim mai omenește,
Ca și alții, creștinește,
C-am vrut, românii să fie,
Între nații, o nație.

*Inf. Ioan Popa — Zlatna, 35 ani
Alba Iulia, 2 mai 1944*

V. COPILU-CHIATRĂ, Cîntece...

lancule, nu mai cînta

lancule, nu mai cînta,
Nu-ți mai rupe inima,
Pune cetera în cui,
Și piedecă dorului,
Pune fluierul pe foc
Și nu mai cînta de loc!
C-ai cîntat destul pe strune,
Și ai plîns umblînd prin lume,
Că nu-i vina nimărui,
Numa a-mpăratului,
Că jeluim azi pe munte,
Ficiorii păliți în lupte.

V. COPILU-CHIATRA, Cînteca...

plînge cetina de brad

Plînge cetina de brad,
Plîng părăiele din vad,
Plînge codru,
Fără modru,
Că nu este leac pã lume,
Pe lancu să mi-l îmbune.
Că se culcă nemîncat,
Și se scoală supărat
Pe-un spurcat de împărat.
Că multe i-o făgădit,
Neblesnicul l-o mințit.
I-o făgădit libertate
Și pîntru popor dreptate
Și în loc de sloboziie,
Ne-o dat și mai gre robie.

Inf. Dan Samoilă, 54 ani.

Mogoș — Alba, 10 iunie 1943

V. COPILU-CHIATRĂ, Cînteca...

jale-i, doamne, cui și cul

Jale-i, doamne, cui și cui,
De armele lăncului,
Că le plouă și le ninge
Și n-are cine le-ncege.
Că cine o a avut
A pus fața la pământ ;
Da n-a pus-o să-nflorească,
Ci-a pus-o să putrezească.

IOAN ȘERB și DOMIȚIAN CESEREANU
Folc. Trans., vol I

jale-i, doamne, muntelui

Jale-i, doamne, cui și cui,
Jale-i, doamne, muntelui,
De armele lăncului,
Că le plouă și le ninge
Și n-are cine le-ncege.
Că cine mi le-a avut
Mi-a pus fața la pământ,
Dar n-a pus-o să-nflorească,
Ci-a pus-o să putrezească !

S. FL. MARIAN, Poezii...

căpătii cu reveneală

Căpătii cu reveneală,
Mă-ntilnii cu lancu iară ;
– Unde mei, tu, lancule ?
– În cătane, dragule.
Eu de jalea lancului
Purtai floarea macului,
S-o purtai și-o veștejii
Si-o pusei la căpătii ;
Căpătii cu reveneală
Să-l mai văd pe lancu iară.

IOAN ȘERB și DOMIȚIAN CESEREANU
Folc. Trans., vol I

fă-mă, doamne, ce mi-i face

Fă-mă, doamne, ce mi-i face,
Fă-mă roata stelelor
În calea vidrenilor.
Ș-am un bade de vidran
Cu numele lanc-Avram :
Gura lui – zahăr creștari,
Ochii lui – mărgăritari,
Păru lui – mătăasă verde,
Rău mă tem că mi l-oi pierde ;
Că l-am mai pierdut odată
Și l-am cătat lumea toată ;
Și l-am găsit la Țebea,
La gorunul lui Horea...
Gorunul Horii-i de jele
Imbrăcat în cercurele
Și-nvîrtit în dor și jele.

IOAN ȘERB și DOMIȚIAN CESEREANU
Folc. Trans., vol I

vidră, vidră, sat plăcut

Vidră, Vidră, sat plăcut,
Unde lăncu s-a născut,
O să te văd eu mai mult ?
C-a tale văi și vâlcele
Imi spuseră numai jele,
Iar dealurile și munții,
Brazii și cu frasinii,
Frasinii de lângă stinci
M-au băgat în jeli adânci,
Toate-ar trece și-ar zbura,
Numai Dumnezeu de-ar da
Să fie o primăvară
Ca să-nvie lăncu iară !

S. FL. MARIAN, Poezii...

pe drumul zarandului

Pe drumul Zarandului
Merge murgul lăncului
Cu friu galbăn în picioare
Și cu șaua pe sub foale.
Merge-ncet și supărat
Cu capul în jos plecat,
Că stăpinul lui iubit
L-a lăsat, l-a părăsit.

S. FL. MARIAN, Poezii..

astă noapte am visat

Frunză de pelin uscat,
Astă noapte am visat
Că lancu m-o sărutat
Și-n brațele lui m-o strîns,
Și de bucurie-am plîns,
Pînă l-am văzut c-o rîs,
Da' din somn cînd m-am trezit,
Avram lancu o fo' perit –
O poate nici n-o vînit.

V. COPILU-CHIATRĂ, Cîntece...

viața mi-i tătă tăciune

Viața mi-i tătă tăciune,
Că s-o dus lancu din lume.
Și s-o dus să nu mai vie,
Că morții în vac nu-nvie.
Sărac' lancu m-o lăsat,
De jelo și de bănat,
C-a murit fără să știe
Cît mi-o fost de drag el mie.
N-o știut nici un picuț
Că mi-o fost mie drăguț.
Frunză verzuie de fag,
N-o știut că mi-o fost drag.
Că de cînd l-am întilnit,
Călare pe cal imblind,
Și tribunii comandînd,
Am rămas tăt sustinînd.
Cetină de brad cu ace,
Adă-l pe lancu incoace,

Că-l jeleşte pădurea,
Care i-a ținut umbra,
Că-l jelesc cei surumani,
Şie moţi, şie mocani,
Că pintru tăţi s-o zbatut,
Şi pă pismaşi i-o bătut,
Că pintru tăţi o luptat,
Şi suflarea lui şi-o dat.
Şi-o dat-o la lume zic,
Mie nu mi-o dat nimic.
Codrule, cu frunza ta,
Nu cred ca să-l poţi uita.
Dragă izvoraş de munte,
Iancu n-o să te sărute.
Ochii lui ca iezării,
In crugul primăverii,
Buza lui ca zmeura,
In veci nu te-o săruta.

Inf. Constanţa Vlad, 25 ani.

Vadul Moşilor, ianuarie 1934.

V. COPILU-CHIATRA, Cintece...

plîngeţi ochi şi lăcrămaţi

Plîngeţi ochi şi lăcrămaţi,
După Iancu vă cîntaţi!
Plîngeţi voi, păduri de brad,
C-o murit cin' ne-o fo' drag!
Plîngeţi, fete, ca-n poveste,
Iancu-o fo' şi nu mai este,
Că la Ţebea hodineşte!

Inf. Ioan Popa — Zlatna, 35 ani

Alba Iulia, 2 mai 1944

V. COPILU-CHIATRĂ, Cintece...

de s-ar face brazil-n munte

De s-ar face brazil-n munte
Fluiere cu vrane multe
Și fagii cu rămurele
Fluiere cu găurele
Și-ar cînta din ele roată
Tăți păcurarii deodată,
N-ar putea cu tăți să stoarcă
Jalea care mă încearcă
Cînd aud pe deal, în grui,
Jalea grea a lăncului,
În vrana fluierului.

V. COPILU-CHIATRA, Cîntece...

trageți clopotele-n dungă

Trageți clopotele-n dungă,
Glasul lor în cer s-ajungă,
Și de-acolo pin' la stele,
Să afle vestea și ele,
Să se-ntunece luna,
C-o căzut în munți bruma,
Și-o pălit un brad stufos,
Ca soarele de frumos.
C-o picat un stei în munte,
Un ficior cu ste în frunte
Și-o-nchis ochii suspinînd
Și din fluieră cîntînd.
Avram Iancu o murit,
Ca un brad falnic, trăznit.

*Inf. Justina Cordis, 32 ani,
Iara — Turda, 28 iunie 1930*

V. COPILU-CHIATRA, Cîntece...

tăceți, fete, nu cîntați

Tăceți, fete, nu cîntați,
Muieri, nu vă căunați,
Și pe lancu nu-l jeliți,
Că de-adeca vă trudiți !
lancu guie, nu coboară,
Pină la cer, fără scară.
lancu n-are duh să moară,
Duhul lui îi duh de țară,
Și-n veci, pururi n-o să piară !

V. COPILU-CHIATRĂ, Cîntece...

sub creanga gorunului

Tăceți, fete, nu cîntați,
Pe lancu nu-l căunați !
Că-l treziți din somnul lui,
Sub creanga gorunului,
Cine crede c-a murit,
Șie-n pace hodinit ;
Om ca lancu n-are moarte,
C-așa i-a fost scris în carte :
Să trăiască și să-ndure,
Cu jelerii din pădure.
Chiar acolo în pămînt,
I-a fost scris cu jurămînt,
Să suspine, mai departe,
După sfînta libertate.

*Inf. Vasile Suciș-Telțeu, 41 ani,
Iara — Turda, iulie 1934*

V. COPILU-CHIATRĂ, Cîntece...

din vulcoiu în susu țării

Din Vulcoiu în susu țării
Pină-n creștetu Bihării
Trece chipu moșului
Și s-aude doina lui,
Doina mindră și frumoasă
De la moș din suflet scoasă.

*A.I.E.F. mgt. 3441 I K,
inf. Danciu Augustin, Bucium-Șasa — Alba
Culeg. O. Birlea, 31 V 1968*

mindră țară-i zarandu

Mindră țară-i Zarandu,
Nu-i ca ea-n tât Ardealu,
Că-mi are hotar codru,
Și mi-o taie-n lung Crișu.
Frunză verde canapăr,
Ca era p-aici mai ieri,
Erau grofi, erau boieri.
De mergeai prin munți, pe Criș
Mai tăți eram slugi, birși.
Da de la o vreme-ncoaci
Veni timp pentru săraci.

.....
Casele ni-s arătoase
Și inimile voioase.
Că de cînd Partidul, dragu,

Ne-o trecut o dată pragu,
Azi înfloare pe tăt locu
Bucuria și norocu.

IOAN ȘERB și DOMIȚIAN CESEREAN
Cințee populare noi din...
Folc. Trans. vol. II

CUPRINS

	<u>pag.</u>
Notă asupra ediției	3
Dragă țara Oltului	7
Fă-mă, doamne, poi de cuc	8
Ceteră cu struna ruptă	10
Iancule, pruncuțul meu	11
Auzii că peste munți	12
Iancule, de unde vii?	13
Colo-n jos pe lângă Tisă	15
Hi, hi, hi, murgule, hi	16
Pe dealul Feleacului	17
Sună codrul și răsună	18
Spune cucu codrului	19
Cît e dealul de lungat	20
Pe drumul Clușului	21
Pe drumul Hațegului	22
Bate, doamne, pe-mpărat	23
Bate vîntul din Bihor	24
Vine Iancu de la munte	26
Pe dialu Vîlăgului	28
Iancule-mpăratule	29
Iancule, voinic de moț	30
Strigă sora Iancului	31
Vine Dîmbu nu departe	32
Cîntă mierla printre peri	34
Nu fiți supărate, fete	35
Pe drumul Bălgradului	36
Iancu merge tot cîntînd	37
Pe sub coastă, pe sub vie	38
Iancu de la Vidra pleacă	39
Frunză verde leoștean	40

	pag.
Fate Iancu cu Urban	41
Muri Dobra la Abrud	42
Vine Iancu de la munte	43
Pe cărare la Crișcior	44
Merg feciorii Iancului	46
Strigă Iancu de la munte	47
Strigă Bărneț din Sibiu	49
Strigă Bărneț din Sibiu	50
Nu te teme, măi Arsene	51
Pe dealul cu strugurii	53
Mureș, Mureș, apă lată	55
Sînt două, trei tăbărele	57
În pădurea Vidrii-n sus	59
Fuși, Iancule, nu mai sta	61
Iancu puscă și schintele	62
Dă Iancu cu tunurile	63
Șede Iancu pe fîntină	64
Pușă Iancu și sciintele	65
Trece Iancu pe la stîină	66
Cînd a fost Iancu-mpărat	67
Pin' fu Iancu la domnie	68
Pină fu Iancu-n domnie	69
Pină fuse Iancu țarc	70
Cînd o fo' Iancu-mpărat	71
Om ca Iancu nu mai veri	72
Frunză verde de dîrmoz	74
Pe drumul Reteagului	75
Pe dealul Reteagului	77
Frunză verde de năgară	80
Murgule, călutul meu	82
Trece Iancu călărește	84
Murgul paște și necheaza	85
Murgule, coamă tăcută	87
Doamne, nu-i da nimănui	89
Drag mi-o fost să hălădesc	91
Iancule, ce mindru ești	93
Iancule, nu mai cînta	95
În pădină pe firuț	95
Iancule, copilul meu	97
Cine-n lume ne-o vrut bine	98

	pag.
De m-aș face-un pui de cuc	99
Blăstămat fie-mpăratul	100
Plîngeți codri și cîntați	102
Zii, Ianoș, cu cetera	103
Împăratul mincinos	104
Ce n-a lăsat domnul slint	105
Pune cetera în cui	106
Plînge cetina de brad	107
Jale-i, doamne, cui și cui	108
Jele-i, doamne muntelui	109
Căpății cu revencală	110
Fă-mă, doamne, ce mi-i face	111
Vidră, Vidră, sat plăcut	112
Pe drumul Zarandului	113
Astă noapte am visat	114
Viața mi-i tătă tăciune	115
Plîngeți ochi și lacrimi	117
De s-ar face brazii-n munte	118
Trageți clopotele-n dungă	119
Tăceti, fete, nu cîntați	120
Sob creanga gorunului	121
Din Vulcoiu în susu țării	122
Mîndră țară-i Zarandu	123

Cântecele Tarancului

- antologie de folclor de Nicolae Jula-

www.taraiancului.ro

www.taramotilor.ro

www.halmagiu.ro

2010

- Nicolae Jula - 2009